

H I T E L

NEMZETPOLITIKAI SZEMLE

1942. SZEPTEMBER

VII.ÉVF.6.SZÁM

VITÉZ NAGYBÁNYAI HORTHY ISTVÁN

Nem volt magyar szív, mely el ne csuklott volna, pilla, melyet tele ne tűzdelte volna hulló gyöngyeivel a megrendülés! A hír vételétől a kenderesi sírbolt ajtajának becsukódásáig együtt volt körülötte az egész nemzet s a személyes veszteség fojtogató fájdalomával tekintett elárvult repülősapkája felé. Mintha mindenki legdrágább hozzátartozóját temette volna Horthy Istvánban: apa a fiát, felnőtt a testvérét, gyerek az édesapját.

Mi tette ennyire személyessé a gyászt, mi volt az, aminek tűzésében önkénytelen is könnyek futották el minden magyar szemét? Az elhunyt hős magas közjogi méltósága? Fialat tettejébe vetett nemzeti reményeink váratlan ellobbanása? Vagy az a babonás tisztelet, ami nevéhez, a történelem-fölmagasztalta Horthy-névhez tapad? – Mindez bizonyára fokozta fájdalomunkat, – de igazán sajátunkká, testünket-lelkünket átható, egyetlen s mégis közös szenvedéssé más tette azt. Más: Horthy István áldozatának *szimbólikus* mérete és jelentősége.

Háborúban a nemzet; a szláv fanatizmus és tömeg-lelkiség elleni küzdelmek során naponta százan és százan teszik kockára életüket, róják le a maguk véradókat hazánk biztonságáért és jövő boldogulásáért. Horthy István hősi elmúlásában a magyar katonának ez a mindennapi áldozata magasztosult fel s vált országos jelképpé. Szimbólum ez a halál, a végsőig helytálló köteleességteljesítés, a feladatával bátran szembenéző férfilelek szobormintája... Ha a magánélet fogalmaival közeledünk tragédiája felé, megdöbbenünk annak sűrített voltán, minden lehető kapcsolatot magában rejtő teljességén. Egyszerre fiú, testvér, férj és apa veszett el benne, s ugyanakkor szerető bajtárs, hű barát, minden tréfán készséggel kapó vidám cimbora. De hasonlóan sokrétű a veszteség társadalmi szemmel tekintve is, hiszen állami életünkben el-

foglalt központi tiszte a közéleti ténykedésnek minden nemével kapcsolatba hozta őt. Kell-e ennél teljesebb szimbólum, hiánytalanabb jelenléte a különböző vonatkozásoknak?! Mint-hacsak egy személyben akarta volna kifejezni előttünk a Sors mindazt a gyászt és veszteséget, ami a most dúló küzdelemben az egyént, a családot és magát a társadalmat nap mint nap mind növekvőbb mértékben sujtja... Méltán érezhette hát mindenki magáénak e csapást s láthatta meg benne mindnyájunk sorsának megélt vagy várható fenyegetéseit! Hiszen ki az, aki csak pillanatra is elvonatkoztatathatná magát a körülöttünk kavargó eseményektől, aki ne kísérne éber gonddal, féltő aggodalmak között egy-egy távoli katona-arcot? S van-e csapongóbb a szeretet és aggodalom képzettársításainál, ahogy mindenben rejtett utalást lát s mindent azonnal szeretteivel hoz kapcsolatba?! Ilyen képzettársítások folytán Horthy István tragikus alakja is hány szeretve féltett katona-arccal mosódott össze e gyászos napok alatt, miután már feloldódott a keserűn előbuzgó könnyekben; hány távoli magyar katona-arccal, akiknek sorsában oly fenntartás nélkül osztozott, oly lelkesen és odaadással, életben és halálban egyaránt!

Horthy István hősi halála a magyar katona áldozata. A magyar fiúk, testvérek, férjek és apák áldozata, ami ő volt mind, egyszemélyben. Ezután ha magyar katonát látunk elmúlani kötelességének teljesítése közben, hazánk és nemzetünk örök érdekeiért, a Horthy István nevével szólítsuk meg őt.

Benne nevet kapott az Ismeretlen Katona.